

Kertomus Rauman mlk:n Vermuntilan kylän
Laurikkalan kaivoston tulhimmuksesta

26.6. - 29.6. 1952

Kesällä 1951 löysi maanvilj. Teuvo Johannes Laurikkala (os. Rauma, Vermuntila) Rauman maalaiskunnan Vermuntilan kylästä Laurikkalan talon metsästä Jalisuonmäellä eräistä matalista kumpusta kiviä raivaamallaan tielle oltuaan provvison pannaus-
(KM 12846). Löydästä ilmoitti 12.8.1951 päivätyllä kirjellä maanvilj. Kaiu Kajantola (os. Rauma, Vermuntila) muinaistieteelliselle Toimikunnalle, mistä Tr. H. Jalmo matkusti kohti löytöpaikalle ja totei, että kyseessä on pantauskautteen maan- ja kivien sekain pantauskuoppa. Samalla hän jani myös merkuille, että mainittuna Jalisuonmäellä on saman tapaisia kumpuja useampialin (vt. H. Jalmon kertomusta Top.ark:ms). Koska kyyrykussa oli uusi ennen tuntematon pormalaisajan kaivosto ja koska se kumpu, mistä Laurikkala oli pannauskuoppaan löytänyt, oli mitä pikimmiten tulhittava, ni allekirjoittanut tehtäväkseen työn suorittamisen kesällä 1952.

Löytöpaikka sijaitsee siis Rauman maalaiskunnan Vermuntilan kylästä Laurikkalan Jalisuonmäellä, Rauman kaupungista n. 10 km linnuntietä kaakkoon liitteenä seuraavan penäläiseen Topografi-karttaan X:llä merkityllä kohdalla ja liitteenä seuraavan pitäjän-karttaan -lehti $\frac{IV:3}{21}$ - X:llä 1 merkityllä kohdalla.

Tullessani paikalle toteui, että tulhittavaksi määrätty kumpu oli siinä asteen kuin Tr. H. Jalmo oli sen kuvannut. Sen päällä oli kaadettu iso kuuvi, joka oli mojannut sitä enemmillä pandoimisilla. Kuuvi poistettiin ja sen jälkeen parutettiin 7x10 m suuruisin ala, joka tulhittiin (vt. kairauskarta). Tällöin ilmenei, että varsinaisen

Hautakumpu oli tehty kallion kupereseen, sen etelä ja länsipuolelle
 (vrt. kaivaukskartta) ja etelä- ja länsiosasta oli kirkkain kivet jo ajettu
 tielle; kumpumäki oli vain puolesta enää koke malle, jossa aurasau-
 jempänä siinä oli, kuten liitteenä seuraavasta kaivaukskartasta
 ilmenee, suurehkoja harmaita kiviä kehämäisesti ja näiden ulko-
 puolella kaari(maiin) maanreikaisesti pieniä kiviä ja punaisia
 hiekkakivilasiaan kappaleita; harmaiden "kehäkiven" välissä oli
 mustaa, hiili-sivunsa maata, pieniä pyöreitä kiviä ja hiekkakivi-
 laaksoja. Suurin osa kumpua oli kalliota, jota peitti 2-12 cm paksu sammal- ja
 maa peite. Epävarmaksi jää onko kumpussa alungerin ollut kivi-
 kirkko onko se myönteisesti kumpumun keuhusta kiviä tielle ajettava.
 Keuhusta, mistä kivet oli poistettu, oli n. 10-20 m pituinen,
 hiili-sivunsa maa. Löydökset: pronssi(nen) ranne rengas ja pronssi-
 sois (KM 13070: 1-2) löytyivät kallion kuperestä tai oikeammin san-
 vion kallio-pintteistä (vrt. kaivaukskartta), läheltä joidenkin, mistä oli löy-
 nyt tulhimmien aikentannut ranne rengas (KM 12846), joka oli löy-
 keröman (mukaan tavattu suuren kiven kuperestä (vrt. kaivaukskartta).
 Muista löydöksistä ei tavattu, ei palaneita kumpu-sivuja, eikä mirtä-
 au-paloja. Talleen saadut löydökset olivat siis kaikki kallion etelä-puolella. Ties
 kumpu on ollut maan- ja kivirehainen, matala, vajaa puoli-metriä
 korkea.

Samalla Jalmimonmäellä, joka on pieni metsää kasvava kumpu,
 laskin tulleeseen lisäksi vielä 17 kumpua, joista ainakin osa on selkeitä
 hautajia:

1. Tuikkimäki kumpu Jalmimonmäen kaakkois-puolella.
2. Edellisestä n. 20 m luoteeseen; pieni ja matala (n. 4+3 m, vajaa puoli-
 metriä korkea)
3. Tuikkimäki kumpumäki n. 10-15 m itäkoillisuuteen; epä-määräinen; isoja ja
 pieniä kiviä + punaisia hiekkakivi-laaksoja.

4. Edellisestä n. 90 m suunnilleen itään.
5. Edellisen vieressä, heti sen pohjoispuolella.
6. Edellisestä n. 10 m itään; pitkäomainen (epämääräinen).
7. Edellisestä n. 10 m pohjoiseen: iso.
8. Jätinjono maan koillispuolella.
9. Edellisestä parikymmentä metriä kaakkoon; n. 5x3 m ja n. 1/2 m korkea; kaunistekomin.
10. Edellisestä n. 10 m itään; n. 4x4 m.
11. Edellisestä n. 5 m eteläkaakkoon; iso.
12. Edellisen vieressä, millerä juna kiinni; kunnais-koillis suunnalla; n. 3 m pitkä ja n. 1 m leveä.
13. Edellisestä n. 20 m pohjoiseen.
14. Edellisestä n. 10 m pohjoiseen.
15. Kumpusta n:o 7 n. 20 m länsiluoteeseen.
16. Edellisen vieressä, sen itäpuolella.
17. Kumpusta n:o 8 noin 50 m länsilänsi lounaaseen; ilmä kivellinen.
18. Edellisen länsiluoteispuolella (epämääräinen).

Jätinjono maalla näyttää siis olevan kaksi kumpuryhmää, joissa kummassakin haudoja yhtä paljon: 9 maan kaakkoispuolella ja 9 maan koillispuolella. Mahdollista on, että niistä löytyy vielä enemmänkin, ja mahdollista on myöskin, että kaikki tässä mainitut eivät ole haudoja. Kaikki näytävät kuitenkin olevan enemmän tai vähemmän maan ja kivien sekaisia ja kaikissa niissä näytti olevan junaista hiikka kivihaakajia. Katsoilokuvien kartoilta näkee tehneen väkälän maalla kasvava runkko metsä. Osailettuun karttaan (liite 4) kumpu on merkitty asteen viivalla ja ilme määrittä.

Mainittujen kumpujen lisäksi olen merkinnyt muistini vielä 2 maata, junaista hiikka kivihaakajia sisältä kumpua Lavin metsästä, liki Rehelmäjärven rantaa, Jätinjono maalla kaakkoon. Yksi iso kumpu

on kaganolias määriä, jati suonmäistä n. 350 m länsilounaseeseen ja Laurikkalasta n. 200 m pohjoisluoteeseen (liite 4). Merkitty myös liitteenä seuraavaan pitäjänkarttaan $\frac{IV:3}{21}$.

Kurkku suo. Rauman maalaiskunnan Vermuntlan kylästä löytyi tullenmuu-
teni aikana loivienkalmistoalue, jati suonmäistä ~~loivien~~ ^{melkein} kilo-
määriä kinnuntielä lounaseeseen. Sen ositt on: Rauman mlk., Ver-
muntla, Uusi-Armi, Kurkku suo. Paikka on saman tapainen määriä
kasvava mäki kuin jati suonmäihin. Siellä on Uusi-Armi niminen
talon osuudella ainakin 7 hautakumpua, joista kahdeksa keuhella on iso
jilmäkiivi. Samalla mäellä on kylä-Hinnos osuudella (omist. Vuori-
nen) ainakin kolme hautakumpua ja Maantie-Hinnos osuudella
2 kumpua - siis yhteensä ainakin 12 hautakumpua. Ne
ovat kooltaan pienen purloisia ja matalia, rakenteeltaan samankaisia
maan- ja kivien sekoitusta kuin jati suonmäihin kumpuut. Niissäkin
on runsaasti punaisia hiikkakiviäkalvoja. Kalmiston sijainti on mer-
kitty liitteenä seuraaviin ven. Topografi karttaan ja pitäjän karttaan $\frac{IV:3}{21}$.

Nuuskin kallio. Rauman maalaiskunnan Vermuntlan Pälänlän (St. Eerota) Nuus-
kin kalliolla löytyi vare, mistä oli luoppa keuhella, sen koko
on suunnilleen 10x10 m, korkeus n. 1 m. Paikalla on Pyhäpan-
nan rajalle n. 50-60 m itään. Varen topografinen sijainti kor-
keushella kalliolla on prospektinomainen. Varen sijaintipaikka on
merkitty liitteenä seuraaviin ven. Topografi karttaan sekä pitäjän karttaan
lehti $\frac{IV:3}{21}$.

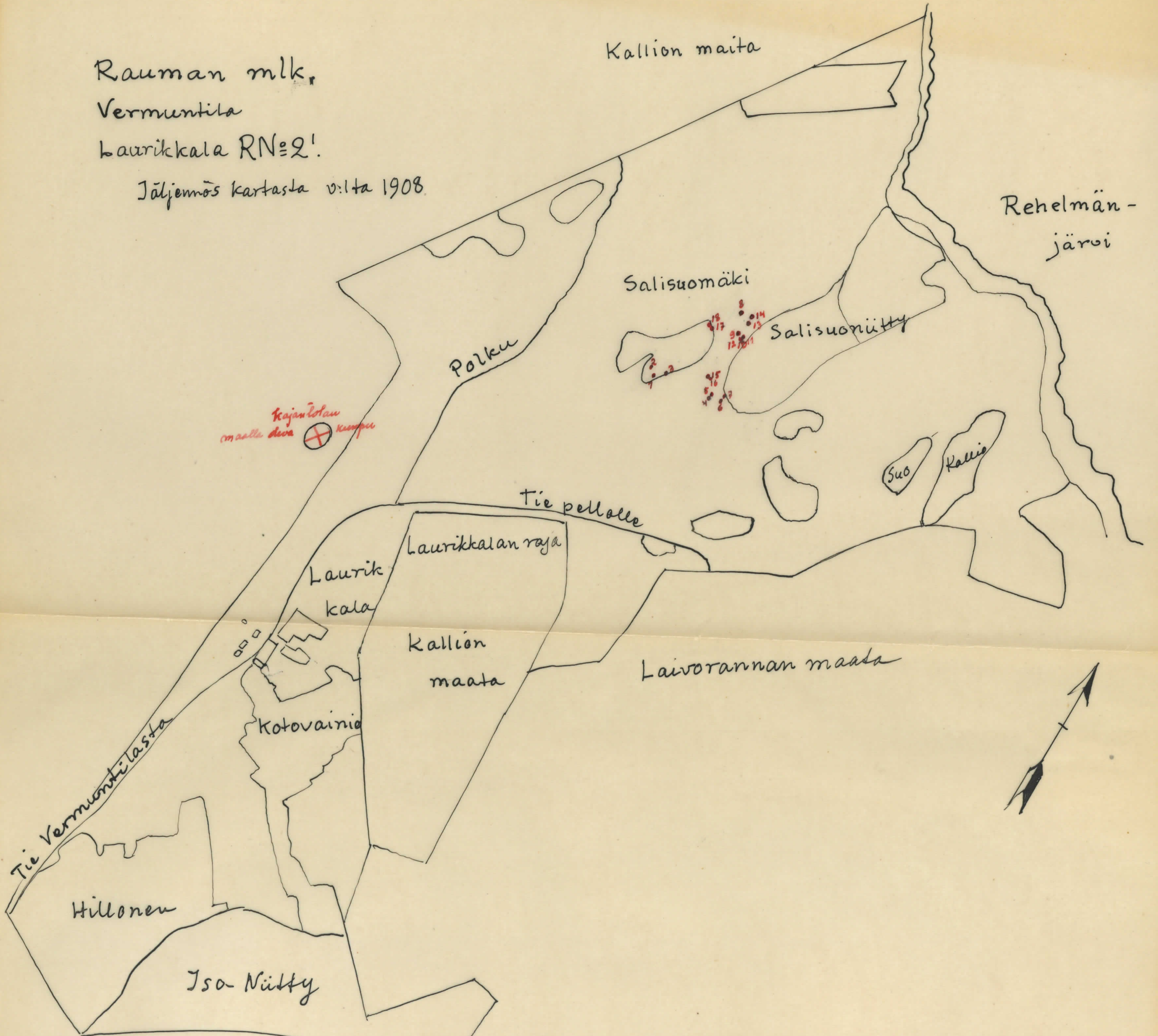
Helsingissä helmikuun 27 p:nä 1953

Ville Luho

Sittyy V. Luhon kaivaukseen
mukaan v:lla 1952

Rauman mlk,
Vermuntila
Laurikkala RN:21.

Jäljennös kartasta v:ltä 1908.

kp. 122

Rauman maalaiskunta, Vermuntila
 lauseikkala

1:50

10m

Piir. V. Luho-52

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
A	145 (151)	146 (152)	134 (139)	125 (132)	123 (121)	130 (140)	120 (123)	094 (097)	100 (101)	102 (104)
B	159 (165)	153 (160)	145 (157)	136 (150)	138 (154)	144 (156)	116 (125)	087 (090)	086 (088)	090 (092)
C	165 (170)	151 (156)	153 (165)	142 (158)	167 (180)	143 (150)	127 (135)	092 (093)	085 (088)	088 (090)
D	167 (172)	157 (157)	143 (155)	144 (162)	120 (191)	120 (182)	150 (162)	112 (126)	108 (100)	115 (119)
E	177 (183)	167 (172)	159 (171)	150 (170)	169 (190)	174 (185)	178 (183)	164 (172)	150 (158)	129 (131)
F	190 (197)	184 (189)	172 (185)	155 (173)	152 (163)	157 (162)	140 (163)	145 (151)	142 (165)	144 (146)
G	200 (206)	193 (200)	195 (210)	173 (185)	172 (180)	165 (170)	157 (162)	160 (162)	147 (148)	142

N:o 1 ranneringas

N:o 2 rormus

Kallion reunat

Alue
 miltä

kivet ajellen tielle

mekkela kivi - lauseikkala
 rannat

Kalliota

Kalliota

H. Salmo 1951
 T.M. 12846

F. 17224

Hauta kumpu ennen kaivautta, sen jälkeen
kun sen päälle kandettu iso kuusi oli pristetty.